

הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 26)

יולי 2024

לאור עיקרון השוויון בפני החוק ונטל הביטחון הכבד, על המדינה לפעול להשוואת החובות המוטלות על אזרחיה בשירות הסדיר והמילואים. זוהי עמדתו העקרונית של המכון הישראלי לדמוקרטיה. בהתייחס למציאות הקיימת ולהצעת החוק הספציפית המונחת כיום על שולחן הכנסת ונדונה בוועדת החוץ והביטחון, להלן הצעות לניסוח הצעת החוק באופן שיאפשר איזון ערכים וצמצום אי-השוויון.

סנקציות

ייקבעו סנקציות כלכליות ומנהליות כנגד מפרי חובת הגיוס.

כיבוד אורחות חיים

לחרדים יתאפשר לשמור על אורח חייהם, וזאת מבלי לפגוע בזכותם של חיילים אחרים לכבוד זהה, ומבלי לפגוע בהתקדמותן של נשים לתפקידים מובילים בחילות השונים.

שירות לאומי-אזרחי

לצה"ל זכות ראשונים בבחירת חייליו, היתר יופנו לשירות הלאומי-אזרחי – שמשכו כאורך שירות החובה, ויתבצע בגופי חירום וביטחון בלבד.

עילויים

בהליך ממלכתי שקוף תבחר מכסה מצומצמת של מלש"בים מצטיינים מכל מחזור גיוס שתוכל לקבל פטור מלא בגיל 20.

דחיית השירות

מלש"בים חרדים המעוניינים בכך יוכלו לדחות את שירותם עד גיל 20 על מנת ללמוד בישיבה.

חובת גיוס

חלה חובת גיוס לצה"ל על כלל המיועדים לשירות ביטחון (המלש"בים), כולל הצעירים החרדים.

הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 26)

יעדי גיוס מספריים

ככלל, אין מקום לקביעת יעדי גיוס בשל חובת הגיוס הכללית. על צה"ל לנקוט הליכי קריאה, איתור ומיון שווים לכולם ולפעול לגיוס מלא של כל המלשבי"ם, לשירות משמעותי באורך מלא. למעט מכסה מצומצמת של מצטיינים שתיבחר מכל מחזור גיוס בהליך ממלכתי שקוף*.

הגדרת חרדי

יש לצמצם את ההגדרה של חרדי למי שהגדיר עצמו ככזה בעת הגיוס, שהשלים את לימודיו במוסד חרדי ומקיים אורח חיים חרדי במהלך שירותו.

סנקציות

הפרה של התייצבות או צו גיוס, אישי או כללי, בידי מלש"ב חרדי תוביל לנקיטת הצעדים הבאים:

- המוסד הישיבתי בו לומד לא יוכל לקבל בעבורו תמיכה כספית, ובמידה ולא מתקבל מימון בשל הפרת צווי גיוס עבור 20% מתלמידי הישיבה, תיגרע תמיכת המדינה מהמוסד כולו.
- לא יינתנו כספי תמיכה לשכר לימוד של ילדיו במעונות יום.
- לא יינתן סיוע כלכלי מכוח חוק הסיוע כלכלי ללומדי תורה.
- יבוטל מעמד תלמיד הישיבה בביטוח הלאומי.
- למשך תקופת מעבר של 5 שנים, לא יוחלו עליו אמצעי אכיפה פליליים, ובמקומם:
 - המלש"ב יחויב בעיצום כספי;
 - על המלש"ב יוטלו סנקציות מינהליות כגון איסור יציאה מהארץ וקבלת דרכון ואיסור מינוי לתפקידים רשמיים;
 - המלש"ב לא יוכל לזכות בהטבות ממשרד הבינוי והשיכון ורשות מקרקעי ישראל לרכישת או השכרת דירה;
 - מבלי לפגוע בחובת הייצוג ההולם, המלש"ב לא יוכל לזכות במתן עדיפות במכרזים בשירות המדינה.

שירות מקוצר

ככלל אין מקום לקביעת מסלולי שירות מקוצרים, למעט לצורך "ריקון הבריכה".

"דיקון הבריכה"

על מנת להתמודד עם כמות המלש"בים הגדולה בעת תחולת החוק ולצורך חד-פעמי זה בלבד, יוכל שר הביטחון לקבוע עבור מלש"בים שמלאו להם 23 שנים ביום תחולת החוק מסלולי שירות מקוצרים שלא יפחתו מ-6 חודשים ויכללו הכשרה למקצוע צבאי נדרש במערך הסדיר או המילואים.

* מעבר לכך ששיטת היעדים סותרת את עקרון השוויון ונטל הביטחון, הרי שהיעדים בהצעת החוק:
 1. מצומצמים מאוד וצומחים בקצב נמוך בהרבה מהצמיחה הדמוגרפית החרדית.
 2. כוללים מסלולים מקוצרים של כ-3 שבועות/חודשים.
 3. לוקחים בחשבון את משרתי השירות הלאומי-אזרחי במסגרת יעדי גיוס.